

Liperin kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kunnanhallitus 21.10.2024 § 185

355/03.00.00/2024

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotoutumisen edistämisestä annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan muutettavan työttömyysturvalakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Esityksessä Kansaneläkelaitokselle sen maksaman toimeentulotuesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun perustoimeentulotuen osalta luovutettiin kokonaan. Lisäksi eräitä kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä kumottiin laista kotoutumisen edistämiseen kohdistuvien hallituksen säästötoimenpiteiden vuoksi.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2025 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Esitys on jo ollut aiemmin lausunnoilla kesällä ja nyt kyseessä olevaan esitykseen sisältyy myös aiemmat ehdotetut muutokset, joten aiemmin annetut lausunnot otetaan huomioon niiltä osin. Lisäksi korvausasetuksen osalta huomioidaan myös jo aiemmin annetut lausunnot ja tässä yhteydessä pyydetään lausuntoa vain laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta.

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 24.10.2024.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen kehysriihi pidettiin 15.-16.4.2024. Julkisen talouden vakavan tilanteen vuoksi hallitus päätti kehysriihessä lisätoimista, joilla vahvistetaan julkista taloutta. Kehysriihessä yhtenä säästötoimena päätettiin siitä, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023, jäljempänä kotoutumislaki) toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Esitys koski kotoutumislain 63 §:n säädettyjä toimeentulotuesta maksettavia korvauksia hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakunnan kunnille ja Kansaneläkelaitokselle.

Liperin kunnan lausunto 12.7.2024

”Liperin kunnan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kehysriihessä päätettiin, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin vuoden 2025 alusta lukien kolmesta vuodesta yhteen vuoteen.

Esityksellä toteutetaan kehysriihen säästötavoitetta. Esitys koskisi kotoutumislaisia säädettyjä toimeentulotuesta maksettavia korvauksia hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakunnan kunnille ja Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi säästötoimena esitetään lakkautettavaksi kunnalle myönnettävä valtionosuus kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön.

Esityksistä johtuvat taloudelliset vaikutukset kohdistuisivat valtioon, kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Ajatuksena on sinällään kannettava tuen piirissä olevien henkilöiden toimeentulotukiriippuvuuden vähentäminen.

Vaikka vuoden 2025 alussa voimaantulevassa kotoutumislaisissa painotetaan kotoutumisen alkuvaiheen palveluja ja muun muassa työllistymisen nopeutumista, on monen kohderyhmään kuuluvan henkilön ensisijainen ja usein pitkäaikainen palvelutarve sosiaali- ja terveyspalveluissa eikä nopea työllistyminen ole käytännössä mahdollista. Näiltä osin toimeentulotuen tarvetta ei kyetä vähentämään eikä kestoja lyhentämään esityksen tarkoittamalla tavalla.

Lyhyellä aikavälillä voisi syntyä säästöjä, mutta todennäköistä on, että esitetyt muutokset tulevat pidemmällä aikavälillä lisäämään muun muassa kuntien kotoutumisesta aiheutuvia menoja niiden vastatessa osaltaan kotoutumisen palveluista ja perustoimeentulotuen kustannuksista.

Liperin kunta ei pidä tässä esitettyjä ehdotuksia kannatettavina, sillä niissä asetetut julkisen talouden säästötavoitteet ovat epärealistisia eivätkä riittävästi huomioi kohderyhmän tosiasiallista tilannetta. Esitetyn muutoksen arvioidaan lisäävän Liperin kunnan kustannuksia, mikä vaikeuttaa kunnan taloudellista tilannetta entisestään. Edelleen ajankohta tällaisille säästöille on huono ottaen huomioon muun muassa sen, että vuodenvaihteessa työllisyshoidon vastuut ovat muuttumassa merkittävästi ja uudet työllisyalueet vasta aloittamassa toimintaansa.”

Hallituksen aiemmassa esityksessä säästön arvioitiin olevan 58 miljoonaa euroa vuonna 2025. Valmistelun kuluessa huomattiin, että toimeentulotuen korvasajan lyhentämisestä aiheutuvat mahdolliset säästöt toteutuisivat pääosin vasta vuodesta 2027 alkaen. Koska toimeentulotuen säästöt tulevat pääosin viiveellä, on päätetty tehdä

ylimääräinen 58 miljoonan euron vähennys, joka kohdistuu kunnille maksettaviin laskennallisiin korvauksiin.

Hallitus toimeenpanee kotoutumisen edistämiseen kohdennetun säästön siten, että valtion korvausta lasketaan toteuttamalla norminpurkua kotouttamisen edistämisen laissa ja laskemalla tätä kautta valtion maksamaa laskennallisten korvausten tasoa.

Lisäksi kuntien kannustimia työllisyyttä edistäviin kotouttamistoimiin lisätään laskemalla toimeentulotukimenojen korvaustasoa vuodesta 2025 alkaen ja kuntien saaman korvauksen kesto lyhennetään nykyisestä kolmesta vuodesta kehysriihessä sovitulla tavalla.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Valmistelija	Työllisyyspalveluvastaava
Esittelijä	Vs. kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus antaa lausuntonaan liitteen mukaisen esityksen.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote	lausuntopalvelu.fi
Lisätietoja	työllisyyspalveluvastaava, p. 050 430 6039